

لوگوی پوهنتون
هرات

ابعاد: 3cm x 3cm

ریاست پوهنتون هرات

فونت Mitra یا
Nazanin

ریاست پوهنهی طب

فونت Mitra یا
Nazanin

دیپارتمنت صحت عامه و امراض ساری

فونت Mitra یا
Nazanin

شیوع کاهش بینایی و تأثیرات آن روی کیفیت زندگی مریضان در شهر هرات

فونت Titre
سایز 24
عنوان عرضاً و طولاً در
وسط صفحه قرار
میگیرد.

فونت Mitra یا
Nazanin

محقق: پوهنمل

استاد رهنما: پوهاند ...

فونت Mitra یا
Nazanin

سال: 1396

معلومات عمومی درباره فورمت کلی یک اثر علمی

1. حواشی صفحات

1. راست: 4 سانتی متر
2. پائین: 4 سانتی متر
3. چپ: 2.5 سانتی متر
4. بالا: 2.5 سانتی متر

2. فونت

1. فونت تمام متن به شمول عناوین Mitra یا Nazanin باشد.
2. سایز متن فارسی 14 و انگلیسی 12 باشد.

3. عناوین اصلی

- عناوین اصلی مانند مقدمه، مرور بر آثار (پیشینه)، مواد و روش کار، نتایج و مناقشه باید:
1. از یک صفحه جدید شروع شود.
 2. از سطر سوم صفحه شروع شود.
 3. در وسط صفحه جابجا شود.
 4. سایز آن 16 و بولد باشد.
 5. عناوین اصلی دارای شماره (کود) نمیباشند.

4. عناوین فرعی

1. عناوین دومی در کنار راست صفحه جابجا شود.
2. سایز آن 14 و بولد باشد.
3. متن مربوطه از سطر جدید شروع شود.
4. عناوین سومی در کنار صفحه جابجا شود.
5. سایز آن 14 و بولد باشد.
6. متن مربوطه در ادامه همان سطر عنوان سومی جابجا شود.
7. عناوین دومی و سومی به اندازه 1.25 سانتی متر از کنار متن اصلی به داخل حاشیه داده شود (5.25 سانتی متر از کنار راست صفحه).
8. عناوین اصلی دارای شماره (کود) نمیباشند.

5. پاراگرافها

1. سطر اول هر پاراگراف باید به اندازه 1.25 سانتی متر از کنار متن اصلی حاشیه داده شود (5.25 سانتی متر از کنار راست صفحه).
2. فاصله بین خطوط 1.5 باشد.
3. تعداد خطوط در یک صفحه بین 18 تا 24 باشد.

6. شماره صفحات

1. شماره صفحه در قسمت پائین صفحه و در وسط قرار گیرد.
2. فونت Mitra یا Nazanin
3. سایز 14

ترتیب صفحات و عناوین مختلف آثار علمی-تحقیقی

1. صفحه اول: صفحه عنوان
 1. طبق نمونه بالا عیار شود.
 2. صفحه عنوان دارای شماره صفحه نیست.
2. صفحه دوم: صفحه "بسم الله الرحمن الرحيم" است.
 1. "بسم الله الرحمن الرحيم" باید طولاً و عرضاً در وسط صفحه قرار گیرد.
 2. صفحه "بسم الله الرحمن الرحيم" دارای شماره صفحه نیست.
3. پیشگفتار
 1. پیشگفتار اولین صفحه بعد از صفحه "بسم الله الرحمن الرحيم" است.
 2. در این بخش، نویسنده موضوع تحقیق را بصورت مختصر معرفی نموده و منطقی بودن آن را بیان میکند.
 3. در پیشگفتار، نویسنده از مراجع، افراد، اشخاص بخصوص از استاد رهنما و همکاران علمی قدردانی مینماید.
 4. در اخیر پیشگفتار، نام محقق، دنیارتمنت و پوهنهی مربوطه در وسط نگاشته میشود.
4. خلاصه
 1. نخستین بخش رسالههای علمی تحقیقی را تشکیل میدهد.
 2. خلاصه بین 250-300 کلمه بوده و از یک صفحه معیاری تجاوز نمیکند.
 3. جملات خلاصه به زمان گذشته نوشته میشود.
 4. در این بخش، موضوع مورد تحقیق به صورت خلاصه معرفی شده، بعداً اهداف تحقیق، مواد و روش کار و نتایج تحقیق به صورت خلاصه بیان میشود.
 5. در اخیر خلاصه، نتیجه نهایی تحقیق در یک الی دو سطر تحریر میشود.
 6. خلاصه باید بتواند به تنهایی اثر مورد نظر را به طور موجز معرفی نماید.
 7. خلاصه بدون عناوین بغلی مانند مقدمه، اهداف، نتایج، مناقشه و نتیجه نهایی نوشته میشود.
 8. در پائین صفحه خلاصه سه الی پنج کلمات کلیدی جابجا میشود. در انتخاب کلمات کلیدی باید دقت کافی صورت گیرد. این کلمات ترجیحاً باید در عنوان اثر موجود باشد و در خلاصه از آنها به اندازه کافی یاد آوری شده باشد.
5. فهرست مطالب
 1. در طرف راست صفحه "عناوین" و در طرف چپ صفحه "صفحات" نوشته میشود.
 2. سائز تمام عناوین فارسی 14 و انگلیسی 12 باشد.
 3. عناوین اصلی (اولی) باید بولد باشد.
 4. عناوین دومی باید به اندازه 0.7 سانتی متر از کنار عناوین اولی به داخل حاشیه داده شود.
 5. درج عناوین سومی در فهرست مطالب ضرورت نیست.
 6. فهرست نمودارها، تصاویر و گرافها (فونت فارسی 14 و انگلیسی 12)
 7. فهرست جداول (فونت فارسی 14 و انگلیسی 12)
 8. فهرست اختصارات (فونت فارسی 14 و انگلیسی 12) در صورت موجودیت (اختیاری)
- موارد 3 تا 8 بالا (از اول صفحه پیشگفتار تا اخیر صفحه فهرست اختصارات) دارای شماره صفحه بوده ولی صفحات آن با حروف ا، ب، ج، د ... شماره گذاری میشود.
9. مقدمه

وظیفه اصلی مقدمه جلب توجه و نظر خواننده اثر علمی-تحقیقی در مورد موضوع و ضرورت آن میباشد. در این بخش باید نکات زیر در نظر باشد.

1. شمارش صفحات از اول صفحه مقدمه آغاز میشود. شماره هر صفحه به صورت عددی در قسمت پائین صفحه و در وسط صفحه جایجا میگردد.
2. باید تشریح شود که موضوع چیست و چه چیزی قرار است انجام شود؟
3. باید واضح ساخته شود که چرا این تحقیق باید انجام شود؟
4. ضرورت انجام تحقیق چیست؟
5. با انجام این تحقیق چه نفعی توقع برده میشود؟
6. مقدمه باید کوتاه، منسجم، قابل فهم و متقاعد کننده باشد.
7. تمام معلومات ارائه شده در این بخش باید مرتبط با اهداف و سوالات تحقیق باشد.
8. در صورت استفاده از شواهد و ارقام موجوده علمی (مثلاً مقالات علمی و کتب نشر شده قبلی) باید با ذکر مرجع به صورت معیاری (به روش APA) رفرنس داده شود.
9. در ادامه مقدمه، عناوین ارائه مسئله، اهمیت تحقیق، اهداف تحقیق، سوالات تحقیق و فرضیههای تحقیق به ترتیب نگارش میشود.
10. ارائه مسئله

i. مسئله یا پرابلم عبارت از مشکلی است که در مورد آن تحقیق صورت گرفتهاست.

ii. پرابلم معمولاً از کار و فعالیتهای روزمره زندگی، چهار چوب نظری، شکایات و مشکلات اجتماعی ... و یا از مرور آثار گذشته شناسایی میشود.

iii. پرابلم باید به این سوال که چرا باید تحقیق انجام شود پاسخ ارائه نماید.

iv. ارائه مسئله یا طرح پرابلم تحقیق نقطه عطف و مهمترین قسمت مقدمه است.

v. معمولاً پرابلم در یک سطر نوشته شده و در یک یا دو پاراگراف به صورت واضح معرفی میشود.

11. اهمیت تحقیق

اهمیت تحقیق برای توجیه انجام آن ضروری است. در این بخش باید نکات زیر مورد توجه قرار گیرد:

i. باید واضح ساخته شود که چرا انجام تحقیق متذکره مهم است، برای چه کسانی مهم است و از انجام آن چه مفادی حاصل میشود.

ii. همچنان باید واضح ساخته شود که تحقیق انجام شده در اصلاح و تکمیل دانش فعلی در مورد موضوع چه تأثیری خواهد داشت و در عرصههای دیگر زندگی کدام تغییرات مثبت، فرصتها و اصلاحات ایجاد کرده میتواند؟

12. اهداف تحقیق

i. این بخش باید واضح سازد که تحقیق به کدام اهداف انجام میشود. هدف باید SMART (مشخص، قابل اندازه گیری، قابل دسترسی، واقع بینانه و دارای چوکات زمانی) باشد.

ii. در نگارش این بخش، باید هدف اصلی و اهداف فرعی تحقیق مشخص و جداگانه و عنوان وار نوشته شود.

iii. اهداف فرعی بهتر است به صورت موردی (1، 2، 3...) نوشته شود.

13. سوالات تحقیق

i. سوال یا سوالهای تحقیق موضوعاتی است که در تحقیق انجام شده مورد ارزیابی و کنکاش قرار گرفته‌است.

ii. سوالات تحقیق باید عملی، جالب، جدید، اخلاقی، مناسب و قابل ارزیابی باشد.

(Feasible, Interesting, Novel, Ethical, Rlevant)

iii. در این بخش نیز، سوال اصلی و سوالات فرعی تحقیق باید از هم جدا و عنوان وار به صورت مجزا مشخص و تحریر گردد.

14. فرضیه تحقیق

i. فرضیه تحقیق پاسخ علمی و منطقی درباره سوالهای تحقیق می‌باشد که محقق آنرا قبل از انجام تحقیق توقع میبرد.

ii. فرضیه تحقیق نیز مانند سوال تحقیق باید عملی، جالب، جدید، اخلاقی، مناسب و قابل ارزیابی باشد.

iii. فرضیه تنها برای تحقیقات تحلیلی ضرور است.

iv. این بخش به صورت یک پاراگراف کوتاه و منسجم نگاشته می‌شود.

10. مرور بر آثار (پیشینه)

1. در این بخش، محقق باید آخرین معلومات، دانش و پیشرفتهای علمی در مورد موضوع را درج نماید.

2. مرور آثار گذشته باید با تلخیص آثار گذشته در مورد موضوع به یک دیدگاه واحد درباره موضوع برسد.

3. تمام آثار مرور شده در این بخش باید مستند سازی شده و رفرنس داده شود. در پروسه رفرنس دهی از روش APA استفاده شود.

4. از نقل قول مستقیم تا حد امکان باید صرف نظر شود. در عوض موضوع پیرانگاشت (paraphrase) شده و با عبارت بندی جدید و به زبان خود محقق-نویسنده تحریر شود. یا به عبارت دیگر، مرور بر آثار (پیشینه) باید به صورت تحلیلی نوشته شود.

5. از مرور موضوعات کلی و غیر مرتبط با موضوع تحقیق در این بخش صرف نظر شود. تنها موضوعاتی در این بخش مرور گردد که مستقیماً به موضوع تحقیق ارتباط داشته باشد.

6. در صورتی که در این بخش از تصاویر، اشکال، نمودارها و جداول آثار نشر شده قبلی استفاده شود، باید به صورت واضح رفرنس منبع اصلی آن ذکر شود، تا نویسنده مرتکب دزدی ادبی یا plagiarism نشود.

7. تصاویر و اشکالی که از آثار قبلی کاپی میشوند باید واضح و خوانا باشند؛ در غیر آن صورت، باید با استفاده از برنامه‌های کمپیوتری تغییرات لازم برای وضاحت آن آورده شود.

8. بخش مرور بر آثار (پیشینه) باید حاوی 25-30% حجم کلی اثر علمی باشد.

11. مواد و روش تحقیق

روش تحقیق پلان اساسی تحقیق را بیان نموده و در واقع قلب تحقیق پیشنهاد شده محسوب می‌گردد. در نگارش این بخش از پیشنهاد تحقیق موارد زیر باید در نظر باشد:

1. نوع تحقیق یا study design تحقیق انجام شده باید دقیقاً مشخص شود.
2. فعالیتهای انجام شده با تسلسل عملی، علمی و منطقی آن به طور مفصل شرح داده شود.
3. جمعیت مورد نظر باید در یک جمله تعریف شود.
4. در صورت لزوم، طریقه مشخص نمودن sample size یا تعداد افراد شامل تحقیق مشخص شود.
5. طریقه نمونه گیری از جمعیت مورد نظر باید مشخص و توضیح داده شود.
6. در توضیح نمونه گیری، باید تمام جزئیات به صورت دقیق و روشن بیان گردد، تا خواننده از ممثل بودن آن از جمعیت مورد نظر مطمئن گردد.
7. مشخصات ادخال و اخراج نمونهها در تحقیق انجام شده واضح ساخته شود.
8. در مورد خطاها، سوگرایها یا bias های احتمالی و چگونگی برخورد با آنها معلومات داده شود.
9. از سامان، وسایل، موادی که برای اندازه گیری متغیرها، اجرای تجزیه و تحلیل لابراتواری از آنها کار گرفته شده یادآوری گردد.
10. طرز العمل جمع آوری ارقام، معلومات و پاسخها باید مشخص شود. به طور نمونه، اگر در جمع آوری معلومات از پرسشنامهها، فورمهها و دیگر اسناد استفاده شده، باید به صورت مشخص واضح ساخته شود.
11. زمان شروع و ختم پروژه تحقیقی، ساحات جمع آوری معلومات و ارقام نیز باید به دقت تذکر داده شود.
12. روشهای تحلیل و انالیز احصائیوی، تستهای انجام شده برای پروسس معلومات و نتیجه گیری آنها باید به صورت واضح بیان گردد.
13. در مورد اخلاقیات و مسائل رازداری باید وضاحت داده شود.

12. نتایج

1. در این بخش باید نتایج تحقیق به صورت سیستماتیک، منظم به صورت خالص و بدون هیچ گونه تفسیری ارائه گردد.
2. تا حد امکان باید نتایج توسط گرافها، تصاویر، نمودارها و جداول نشان داده شود.
3. عنوان گرافها، تصاویر و نمودارها در پائین آنها درج گردد.
4. عنوان جداول در قسمت بالای جدول درج شود.
5. گرافها، تصاویر، نمودارها و جداول با اعداد مشخص شده و در داخل متن به آنها اشاره شود.
6. عناوین گرافها، تصاویر، نمودارها و جداول باید به سبک 13 فارسی و 12 انگلیسی (یک سایز کوچکتر از سایز فونت متن اصلی) به صورت برجسته (bold) نوشته شود. به طور مثال:

نمودار 4. بررسی فراوانی انواع مختلف خونریزی در مریضان شامل این تحقیق در سال 1396

7. قبل از جابجا شدن گرافها، تصاویر، نمودارها و جداول، یک جمله مقدماتی برای معرفی موضوع آنها تحریر شود. بعداً در پائین گراف، تصویر، نمودار یا جدول مورد نظر موضوع توضیح داده شود.
8. از بیان نکات انتقادی و مباحثه در مورد نتایج تحقیق در این بخش خودداری شود.

9. بیان نتایج مطالعات احصائیوی و انالیز آماری یک بخش مهم تحلیل نتایج است که باید در این بخش به اندازه کافی به آن اشاره شود.
10. این بخش باید حاوی **35-45%** حجم کلی اثر علمی باشد.

13. مناقشه

1. در این بخش، باید نتایج به دست آمده با نتایج تحقیقات انجام شده قبلی در مورد موضوع تحت تحقیق مقایسه گردد.
2. از تکرار نتایج به صورت مفصل در این بخش خودداری شود. نتایج به صورت اجمالی و کلی در این بخش یادآوری گردد.
3. در صورت همخوانی نتایج تحقیق فعلی با نتایج مطالعات انجام شده قبلی از آنها نام گرفته شود.
4. در صورتی که نتایج این تحقیق با نتایج مطالعات قبلی در تضاد باشد، باید علت آن به صورت علمی و اکادمیک جستجو و مناقشه گردد.
5. در مناقشه، باید ارتباط نتایج تحقیق با هم مشخص شود.
6. نقاط قوت و ضعف تحقیق باید بیان گردد. توضیح هر گونه استثنائات، محدودیتها، مشکلات به وجود آمده در جریان کار تحقیق، خطاهای ممکنه و چگونگی تأثیرات ممکنه آنها روی نتایج تحقیق در اخیر این بخش ذکر گردد.
7. در اخیر مبحث مناقشه، باید عنوان نتیجه نهایی و پیشنهادها جابجا شود.
8. نتیجه نهایی

- i. عنوان نتیجه نهایی یک عنوان دومی است.
 - ii. استثناء در اول یک صفحه جدید تحریر می شود.
 - iii. نتیجه نهایی باید حدود نصف صفحه تا سه چهارم یک صفحه باشد.
 - iv. این بخش، به صورت مشخص و واضح نتایج تحقیق را جمع بندی مینماید.
 - v. یک نتیجه نهایی خوب به صورت کل، جواب بسیار جامع و خلاصه برای سوالات تحقیق میباشد.
9. پیشنهادها

- i. عنوان پیشنهادها نیز یک عنوان دومی است.
 - ii. این عنوان نیز استثناء در اول یک صفحه جدید تحریر میگردد.
 - iii. در این بخش، با توجه به مطالعات مرور شده و نتایج تحقیق انجام شده فعلی، باید پیشنهادهای مشخصی ارائه گردد.
 - iv. بهتر است پیشنهادها به صورت موردی و شماره وار تحریر گردد.
 - v. در این قسمت، بهتر است مواردی که برای محققان بعدی و مواردی که برای سازمانها و مؤسسات زیدخل پیشنهاد میگردد به صورت جداگانه و مشخص درج شود.
10. مناقشه باید حاوی **20-25%** حجم کلی اثر علمی باشد.

14. رفرنسها

1. برای ترتیب و تنظیم رفرنسها به رهنمود APA مراجعه شود.
2. در نگارش آثار علمی، آثار بهروز و update باید از 20 عدد کم نباشد.

Adigun, K., Oluleye, T. S., Ladipo, M. M., & Olowookere, S. A. (2014). **Quality of life in patients with visual impairment in Ibadan: a clinical study in primary care** *Journal of Multidisciplinary Healthcare*, 4(7), 173-178.

- Bokhary, K. A. (2015). **Vision-related Quality of Life in Children with Amblyopia**. *Optometry: Open Access*, 1(1), 1000e1102.
- Bourne, R. R. A., Falxman, S. R., Braithwaie, T., Cicinelli, M. V., Das, A., Jonas, J. B., . . . Taylor, H. R. (2017). **Magnitude, temporal trends, and projections of the global prevalence of blindness and distance and near vision impairment: a systematic review and meta-analysis**. *Lancet Global Health*, 5, e888-e897.
- Chen, Y., Chen, X., Chen, J., Zheng, J., Xu, J., & Yu, J. (2016). **Longitudinal impact on quality of life for school-aged children with amblyopia treatment: perspective from children**. *Current Eye Research*, 41(2), 208-214.
- CIA World Factbook. (2017). **Afghanistan Demographics Profile 2017**. Retrieved from https://www.indexmundi.com/afghanistan/demographics_profile.html

15. خلاصه انگلیسی

1. خلاصه انگلیسی باید برگردان خلاصه اثر علمی، که به یکی از زبانهای ملی نوشته شده، باشد.
2. تمام موارد ذکر شده در مورد خلاصه که در بند 4 این رهنمود ذکر شده درباره خلاصه انگلیسی نیز صدق میکند.

16. ضمایم

1. در صورت ضرورت، سوالنامهها، فورمهای جمع آوری معلومات، نمونه رضایتنامه، اجازه نامه از مراجع مسئول و غیره در این بخش اضافه گردد.
2. تمام آثار علمی، الزاماً، دارای بخش ضمایم نمیباشند.

پایان رهنمود نگارش آثار علمی-تحقیقی

این رهنمود توسط کمیته تحقیق علمی آمریت تحقیقات پوهنتون هرات ترتیب و در پروتوکول شماره ۱۱ مورخ ۲۰/۹/۱۳۹۶ کمیته تحقیق و پروتوکول شماره ۱۰ مورخ ۱۰/۱۰/۱۳۹۶ شورای علمی پوهنتون هرات تأیید گردید.